

INTERVIEW Sara en Majda maken docu over hun krachtige mama's

'Wij hebben hier een mooie toekomst dankzij onze moeders'

Ze wilden laten zien hoe krachtig hun Marokkaanse moeders zijn en daarom hebben ze een documentaire over ze gemaakt. Stedelijk Gymnasium-leerlingen Sara Makkor en Majda Azouagh maakten een indrukwekkend profielwerkstuk. „We wilden het dicht bij onszelf houden”.

Annalaura Molducci
a.molducci@mediahuis.nl

Leiden ■ In de vijfde klas ontstond er bij de twee vriendinnen al een wens om iets te maken dat over henzelf ging. Zo kwamen ze op het idee om een documentaire over hun eigen moeders te maken die vanuit Marokko naar Nederland zijn gekomen en het niet makkelijk hebben gehad.

Sara: „In Nederland bestaat het beeld dat Marokkaanse vrouwen onderdrukt worden en de taal niet spreken. Daar wilden we iets mee doen. Toen we het op school bespraken was onze begeleidster ook enthousiast. Ze vond het een leuk onderwerp. Zo zijn we op zoek gegaan naar informatie waarbij onze moeders als voorbeeld dienden.”

Alles werd gefilmd met de eigen iPhone. Ze interviewden hun eigen moeders en hoogleraar sociale geschiedenis en immigratiewetenschappen Marlou Schrover van de Universiteit Leiden. Ook gingen de meiden nog naar de organisatie Nisa4Nisa in Amsterdam die zich inzet voor Marokkaanse vrouwen in Nederland. „We wilden het onderwerp van verschillende kanten belichten”, zegt Majda.

Verskil

De moeders wilden graag meewerken aan de documentaire van hun dochters. Ze verschillen nogal van elkaar. Zo kwam de moeder van Majda pas op 32-jarige leeftijd naar Nederland waardoor ze de taal niet echt machtig is. De moeder van Sara is naar Nederland gekomen toen ze vijftien jaar oud was. Ze heeft haar Marokkaanse man hier leren kennen. De moeder van Sara heeft een baan terwijl de moeder van Majda niet werkt.

Wat beide moeders gemeen hebben, is dat ze het beiden in het begin moeilijk hebben gehad, en zich bij tijd wel eenzaam hebben gevoeld. „Teruggaan naar Marokko was gemakkelijk geweest, maar daar kozen onze moeders niet voor omdat de toekomst voor hun kinderen in Nederland beter was”, zeggen de meiden.

Sara's opa kwam als gastarbeider naar Nederland, even later kwamen oma en wat kinderen en daarna pas haar moeder. „Mijn moeder heeft in Marokko de basisschool afgemaakt en kwam toen naar

Majda Azouagh en Sara Makkor zijn blij voor de kansen in Nederland die ze hebben gekregen van hun moeders.

FOTO HIELCO KUIPERS

„
De vrouwen
zaten thuis en
moesten
kinderen naar
school brengen
en
boodschappen
doen

Nederland. Ze had het best moeilijk omdat ze de taal niet sprak en de cultuur niet kende.”

Voor de moeder van Majda was het helemaal moeilijk want die was al 32 toen ze naar Nederland kwam. Omdat ze de taal niet sprak, ging ze ook niet werken. Maar omdat ze niet werkte, leerde ze de taal ook niet goed.

Lastig

„Toch zijn onze moeders heel krachtig”, zeggen de meiden. „Wij

willen weten waarom ze zo zijn en hebben daarom wat vragen geformuleerd. Daaruit kwam naar voren dat het lastig was om te integreren en dat er veel eenzaamheid was omdat de mannen vaak de hele dag werkten. De vrouwen zaten thuis en moesten kinderen naar school brengen en boodschappen doen.”

„Mijn moeder vond het heel lastig dat ze alleen was achtergebleven in Marokko met een broer en een tante. Toen ze naar Nederland kwam, zag ze haar moeder en vader en broers en zussen weer maar die waren veel verder in hun aanpassing. Toch voelde ze zich niet meer alleen.”

Naailles

De moeder van Sara spreekt Nederlands, maar de moeder van Majda wordt in het Arabisch geïnterviewd. De meiden hoorden van hoogleraar sociale geschiedenis Marlou Schrover veel over de periode dat hun ouders naar Nederland kwamen. „Er werd veel gedaan om ze te helpen, maar dat sloot niet altijd goed aan bij hun behoeftes. Zo kregen de vrouwen naailles en fietsles, maar ze konden al supergoed naaien. Er was ook een hui-zennood in die tijd. De mannen kwamen vaak alleen naar Nederland en woonden met velen in huizen die niet goed geïsoleerd waren dus de Nederlanders klaagden veel. De mannen werkten allemaal wel, maar het was zwaar werk in de fabriek of in de landbouw of in de schoonmaak. Als de vrouwen kwamen ging het om een goede toekomst voor de kinderen.

Het was best een lastige periode voor Marokkanen maar ook voor Nederlanders, omdat er best veel gastarbeiders kwamen.”

Omdat de Marokkanen een grote hechte gemeenschap vormden, werd er niet echt geïntegreerd. „Ze gingen vaak met elkaar op stap en voelden zich veiliger in hun eigen cultuur en wilden die behouden. Daardoor ontstond er bij Nederlanders vaak een negatief beeld. Marokkanen werden ook allemaal over één kam geschoren.”

Veel vrouwen deden vaak onzichtbaar werk. „Er werd op naam van de man thuis post gesorteerd of er werden garnalen gepeld. De vrouwen werkten dus wel, alleen dat werd niet geregistreerd. Het leek net alsof de participatie laag was, maar dat klopte niet.”

Dat is nu enorm veranderd, vindt Sara. „Ik merk geen verschil tussen mij en mijn klasgenoten. Er bestaat nog wel een negatief beeld over Marokkanen, maar dan gaat het vaak om de jongens. Ook dat klopt niet, het gaat maar om een klein deel dat ontspoot.” Het beeld van de onderdrukte Marokkaanse vrouwen klopt ook niet. „De meesten worden niet onderdrukt.”

Problemen

Een deel van de vrouwen heeft het wel zwaar. „Via de organisatie voor Marokkaanse vrouwen Nisa4Nisa in Amsterdam hoorden we een ander verhaal over vrouwen die problemen met hun mannen hebben. Die mannen reageerden vaak hun problemen op de vrouwen af.

Als dan de jongens hun huiswerk op school niet maakten en op straat gingen spelen en de verkeerde vrienden tegenkwamen, kregen de moeders daarvan de schuld. De vrouwen stonden al met 1-0 achter, omdat ze de taal niet spreken en niet wisten wat voor huiswerk hun kind moest maken. Er zijn ook vaders die hun zonen niet meer willen zien en dan geeft de man de schuld aan de vrouw die er ook maar tussenin zit. Dat vonden we heel zielig.”

Sara en Majda zitten beiden op het Stedelijk Gymnasium en willen gaan studeren. Beiden vinden ze psychologie interessant omdat ze mensen willen helpen. Daarnaast vindt Sara tandheelkunde ook een mooie studie omdat je dan mensen aan een goed gebit kunt helpen. „Een goed gebit helpt je verder in het leven.”

Ode

De docu is ook een ode aan hun moeders. „Wij hebben hier een mooie toekomst dankzij onze moeders. Als we in Marokko waren gebleven hadden we misschien in de landbouw gewerkt en olijven geplukt met onze familie. Hier kunnen wij studeren, dat geeft een enorme vrijheid.”

De meiden hopen dat hun documentaire ook op andere kanalen wordt uitgezonden. Ze weten nog niet hoe ze hem het beste kunnen aanbieden. „Daar gaan we op school nog even over nadenken.” De docu is op school goed ontvangen. „Onze begeleidster was er helemaal door geëmotioneerd.”